

PM Rotel I (Dnr KS 2020/1768)

Anmälan om svar på remiss av Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen

Remiss från Region Stockholm

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Näringslivs- och tillväxtstrategin för Stockholmsregionen har sin utgångspunkt i globala trender, Stockholmsregionens styrkor och utmaningar och omfattande analyser.

Förslaget till näringslivs- och tillväxtstrategi är ett *vägledande* dokument som ska underlätta dialog och samsyn mellan regionens utvecklingsaktörer.

Strategin är uppbyggd i fyra kapitel:

1. Utgångsläge, utmaningar och styrkeområden, hållbar utveckling och förutsättningar för näringsliv och tillväxt
2. Strategiska inriktningen, med insatser inom fyra olika inriktningsområden
3. Stockholmsregionens forskning- och innovationsstrategi för smart specialisering
4. Genomförande och uppföljning – processen framåt med handlingsplaner och genomförandeplaner

Strategin har fyra inriktningsområden som ska bidra till att stärka Stockholmsregionens globala konkurrenskraft och tillväxt genom gemensam kraftsamling och samordning:

1. Stärk och utveckla forskning och innovation och smart specialisering
2. Stärk och utveckla små och medelstora företags konkurrenskraft
3. Stärk och utveckla export, internationalisering och investeringar
4. Stärk och utveckla strategisk kompetensförsörjning

Strategin tar upp *vad* som behöver prioriteras för ett konkurrenskraftigt näringsliv och hållbar tillväxt i Stockholmsregionen, sedan kommer handlingsplaner och genomförandeplaner tas fram där *hur* och *vem* som ska utföra detta konkretiseras.

Region Stockholm har remitterat strategin till staden för yttrande. På grund av kort remisstid har stadsledningskontorets tjänsteutlåtande skickats in som förhandsbesked på stadens remissvar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB avstår från att svara på remissen och hänvisar till svaret från Stockholm Business Region AB.

Stadsledningskontoret anser att strategin på ett tydligt sätt presenterar de möjligheter, förutsättningar och utmaningar som Stockholmsregionen står inför på näringslivs- och tillväxtområdet och delar bilden av att samverkan är mycket viktigt.

Arbetsmarknadsnämnden anser att strategin på ett tydligt sätt presenterar de förutsättningar och de utmaningar som regionen står inför på näringslivs- och tillväxtområdet. Regionens utmaningar är på många vis stadens utmaningar. Det handlar om utmaningar kopplat till kompetensbrist, matchning, validering, en hög arbetslöshet och ett varaktigt utanförskap, speciellt bland utrikes födda. Arbetsmarknadsnämnden instämmer i vikten av god och tillgänglig statistik, analyser och kartläggningar av näringslivets och offentlig sektors kompetensförsörjningsbehov på kort och lång sikt, något som ytterligare har hamnat i fokus i samband med pandemin.

Stockholm Business Region AB delar bilden av att samverkan är mycket viktigt för att uppnå målen i strategin. Strategin ligger också väl i linje med stadens nyligen antagna näringslivspolicy. Bolaget ser positivt på att vikten av den internationella tillgängligheten lyfts fram i strategin då regionens internationella tillgänglighet har stor betydelse för flera viktiga förutsättningar för tillväxt och utveckling. Det är även bra att ökad tillgänglighet via järnväg till regionen lyfts fram i strategin. Avslutningsvis anser bolaget att regionen bör fokusera på de delar den har sina styrkor i såsom tillhandhållande av en bra infrastruktur för kollektivtrafik samt de forskningsnära arbeten som bedrivs inom sjukvården.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 24 mars 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remissen *Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen*

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi välkomnar intentionerna om att näringslivs- och tillväxtstrategin för Stockholmsregionen ska bidra till att nå FN:s hållbarhetsmål. För oss är det centralt att utveckling och tillväxt lägger grunden för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Som det framkommer i strategin har Stockholmsregionen ett starkt utgångsläge i en hård global konkurrens. Vi menar att det är den svenska modellen som har bidragit till konkurrenskraften. En välfungerande arbetsmarknad som underlättar omställning, en generell välfärdspolitik och en hållbar ekonomisk politik leder till öppenhet och stabilitet. Strategin saknar i vissa delar den insikten och behöver tydliggöras. Till exempel behöver det vara tydligt i strategin att regionens utgångsläge ska stärkas genom att konkurrera med kunskap och kompetens, inte med låga löner. Ett område som kan tydliggöras är vikten av en fungerande, generell och gemensamt finansierad välfärd. I kampen om utländska investeringar är vår svenska välfärd en komparativ fördel.

Vidare menar vi att det är problematiskt att bostadsbristen inte berörs i tillräcklig omfattning i strategin. Bostadsbristen i Stockholmsregionen drabbar inte bara dem som inte kan flytta hemifrån, barnfamiljen som bor för trångt eller den äldre som inte har tillgång till ett anpassat boende. Även företag och organisationers möjlighet att attrahera, rekrytera och växa hindras av bristen på bostäder. Både staden och regionen har ett underskott i bostadsproduktionen sett till det prognostiserade behovet. Detta underskott är än större när det gäller byggandet och tillskottet av hyresrätter, särskilt sett till hela arbetsmarknadsregionen.

Tillgång till hyresrätter i allmänhet snarare än så kallade talangbostäder är viktigt för att skapa möjligheter för människor att etablera sig i Stockholmsområdet. Inte minst för dem utan stort kapital, men också för personer som planerar att arbeta i regionen under en begränsad tid. Hyresrätten som bostadsform kan främja tillväxt och attraktionskraft för växande företag i staden och regionen. Region Stockholm bör därför verka för att det byggs i alla regionens kommuner för att klara det prognostiserade behovet av bostäder. Detta gäller inte minst byggandet av fler hyresrätter då underskottet för denna boendeform är extra stort och kommer fortsätta vara det om inte trendlinjen bryts med mer byggande de kommande åren.

I planeringen av fler bostäder är det även viktigt att se över arbetsplatsernas lokalisering. För Stockholm specifikt och regionen generellt finns en obalans där fler arbetsplatser är lokaliserade i norra delarna sett till invånarantal. Detta skapar ett stort resande med högre tryck på vägar och kollektivtrafik samt längre pendlingstider för regionens invånare. Generellt bör behovet av ökad tillgänglighet via järnväg understrykas.

I strategin har betydelsen av arbetsmarknadsinsatser hamnat i skymundan och skulle behöva lyftas fram mer. Arbetslösheten i Stockholm har legat på låga nivåer under många år men trenden har brutits och arbetslösheten har stigit. Den historiska trenden med minskat antal hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd har också brutits. Coronakrisen har lett till att arbetslösheten har ökat inom vissa branscher och de många stockholmarna som av olika anledningar stod utanför arbetsmarknaden har fått det ännu svårare att ta sig in. Stockholm och andra kommuner i regionen måste sätta in flera insatser och agera snabbt för att möta arbetslösheten och särskilt den höga ungdomsarbetslösheten. Annars riskerar Stockholmsregionen att gå in i en djup kris.

Vi vill särskilt betona arbetsmarknadsnämndens synpunkt om att vuxenutbildningens nyckelroll i regionens kompetensförsörjning behöver lyftas. För att möta bristen på gymnasialt utbildad arbetskraft är vuxenutbildningen avgörande. Särskilt för de små- och medelstora företagen har det stor betydelse att de kan rekrytera utbildad och kvalificerad arbetskraft lokalt. I och med en ökad digitalisering och automatisering är det extra viktigt att möta människors behov av fortbildning och omställning under hela arbetslivet.

Den globala pandemin har också visat hur viktig vuxenutbildningen är för människor när de vill ställa om och ta nya jobb. Några månader in i pandemin ökade efterfrågan på vuxenutbildning kraftigt. Regionens kommuner måste säkerställa att vuxenutbildningen har

goda förutsättningar för att kunna rusta människor för arbete. Ingen behörig sökande till vuxenutbildningen ska nekas studier på grund av resursbrist eller platsbrist.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Näringslivs- och tillväxtstrategin för Stockholmsregionen har sin utgångspunkt i globala trender, Stockholmsregionens styrkor och utmaningar och omfattande analyser.

Förslaget till näringslivs- och tillväxtstrategi är ett *vägledande* dokument som ska underlätta dialog och samsyn mellan regionens utvecklingsaktörer.

Strategin är uppbyggd i fyra kapitel:

1. Utgångsläge, utmaningar och styrkeområden, hållbar utveckling och förutsättningar för näringsliv och tillväxt
2. Strategiska inriktningen, med insatser inom fyra olika inriktningsområden
3. Stockholmsregionens forskning- och innovationsstrategi för smart specialisering
4. Genomförande och uppföljning – processen framåt med handlingsplaner och genomförandeplaner

Strategin har fyra inriktningsområden som ska bidra till att stärka Stockholmsregionens globala konkurrenskraft och tillväxt genom gemensam kraftsamling och samordning:

1. Stärk och utveckla forskning och innovation och smart specialisering
2. Stärk och utveckla små och medelstora företags konkurrenskraft
3. Stärk och utveckla export, internationalisering och investeringar
4. Stärk och utveckla strategisk kompetensförsörjning

Strategin tar upp *vad* som behöver prioriteras för ett konkurrenskraftigt näringsliv och hållbar tillväxt i Stockholmsregionen, sedan kommer handlingsplaner och genomförandeplaner tas fram där *hur* och *vem* som ska utföra detta konkretiseras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB avstår från att svara på remissen och hänvisar till svaret från Stockholm Business Region AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att strategin på ett tydligt sätt presenterar de möjligheter, förutsättningar och utmaningar som Stockholmsregionen står inför på näringslivs- och tillväxtområdet och delar bilden av att samverkan är mycket viktigt.

Stadsledningskontoret ser positivt på att Region Stockholm tagit fram ett *vägledande* dokument om en strategi för att synliggöra regionens förutsättningar och utmaningar kategoriserat inom fyra inriktningsområden. Dessa områden ligger väl i linje med Stockholms stads näringslivspolitik. Inom samtliga inriktningsområden anser stadsledningskontoret att strategin på ett tydligt sätt fångar väsentliga områden att genomlysas och utveckla både vad gäller analysdelar och insatser.

Stadsledningskontoret ser det positivt att planerade handlings- och genomförandeplaner samt utvecklingsprojekt tas fram i ett senare skede där *hur* och *vem som* ska genomföra insatserna tydliggörs då det är viktigt att de olika aktörernas kärnkompetens tas tillvara i genomförandefasen.

Stadsledningskontoret anser att Region Stockholm i förverkligandet av strategin bör ta utgångspunkt i och fokusera på de delar Region Stockholm har sina styrkor i, såsom tillhandhållande av en bra infrastruktur för kollektivtrafik som en grundförutsättning för ett växande näringsliv samt de i utvecklingen av de forskningsnära arbeten som bedrivs inom sjukvården.

Strategin pekar på gemensam kraftsamling och samordning för att stärka Stockholmsregionens internationella konkurrenskraft och hållbara tillväxt både ur ett lång- och kortsiktigt perspektiv med utgångspunkt inriktningsområdena. Stadsledningskontoret instämmer i bedömningen att båda perspektiven är av vikt. Det kortsiktiga perspektivet kan i rådande läge anses prioriterat, detta mot bakgrund av de förändrade förutsättningar som pandemin lett till för den ekonomiska utvecklingen i Stockholmsregionen. Kortsiktiga insatser bör synkroniseras med insatser på lång sikt för att skapa hållbara förutsägbara förutsättningar för regionens näringsliv.

Strategin berör till viss del Covid-19-pandemin, dess konsekvenser bör analyseras löpande och beaktas i det fortsatta arbetet med genomförande och uppföljning av strategin.

Stadsledningskontoret instämmer i behovet av resurser för omvärldsbevakning, uppföljning samt framtagning och tillgängliggörande av kunskap och analyser. Att anlägga perspektiv utifrån både internationell, nationell, regional och lokal grund i ovan nämnda resursområden ser stadsledningskontoret som viktigt.

Vidare delar stadsledningskontoret bilden av att samverkan mellan näringsliv och offentliga aktörer är mycket viktig där informationskanaler och rådgivning är områden där inventering av redan befintliga strukturer bör göras inom ramen för analys.

En samordning inom Stockholm Business Alliance kring internationell marknadsföring anser stadsledningskontoret vara av vikt både för talangattraktion samt att attrahera utländska investeringar och etableringar av huvudkontor.

Stadsledningskontoret instämmer i att verka för en stärkt strategisk utveckling av kompetensförsörjning genom samarbetet med kommuner, Arbetsförmedlingen och näringslivet inom Kompetensarena Stockholm.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 februari 2021 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Näringslivs- och tillväxtstrategin för Stockholmsregionen tar upp vad som behöver prioriteras för ett konkurrenskraftigt näringsliv och hållbar tillväxt i Stockholmsregionen. Förslaget till näringslivs- och tillväxtstrategi är ett vägledande dokument som ska underlätta dialog och samsyn mellan regionens utvecklingsaktörer. Strategin presenterar regionens utgångsläge, utmaningar och styrkeområden, den strategiska inriktningen, regionens forskning- och innovationsstrategi för smart specialisering samt processen för genomförande och uppföljning. Strategin har fyra inriktningsområden som ska bidra till att stärka Stockholmsregionens globala konkurrenskraft och tillväxt genom gemensam kraftsamling och samordning.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att strategin på ett tydligt sätt presenterar de förutsättningar och de utmaningar som regionen står inför på näringslivs- och tillväxtområdet. Förvaltningen delar bilden att samverkan är mycket viktigt, dels inom näringslivet men även mellan näringsliv, myndigheter och utbildningssektorn för att uppnå syftet med näringslivsstrategin.

Stockholms stad och arbetsmarknadsförvaltningen har en viktig roll i regionens kompetensförsörjning och i att stärka matchningen på arbetsmarknaden. Förvaltningen arbetar i stor utsträckning i enlighet med de insatser som specificeras i strategin. En tidigare introduktion på arbetsmarknaden för nyanlända är av stor vikt för en hållbar etablering i samhället. Förvaltningen vill lyfta vuxenutbildningens nyckelroll i regionens kompetensförsörjning och anser att sfi för många är en nyckel till en tidig etablering på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Bakgrund

Region Stockholm har ansvar för regional utveckling för Stockholms län i enlighet med lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar samt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete. I november 2020 antog regionfullmäktige den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUF5 2050 (RS 2019–0533), som Stockholmsregionens utvecklingsstrategi i linje med riktlinjerna för det regionala utvecklingsansvaret.

Näringslivs- och tillväxtstrategin för Stockholmsregionen är en operationalisering och konkretisering av den regionala utvecklingsstrategin, RUF5 2050 och det regionala tillväxtarbetet i Stockholms län.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Näringslivs- och tillväxtstrategi för Stockholmsregionen* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Näringslivs- och tillväxtstrategin för Stockholmsregionen har sin utgångspunkt i globala trender, Stockholmsregionens styrkor och utmaningar och omfattande analyser.

Strategin tar upp vad som behöver prioriteras för ett konkurrenskraftigt näringsliv och hållbar tillväxt i Stockholmsregionen, sedan kommer handlingsplaner och genomförandeplaner att tas fram. Förslaget till näringslivs- och tillväxtstrategi är ett vägledande dokument som ska underlätta dialog och samsyn mellan regionens utvecklingsaktörer.

Strategin är uppbyggd i fyra kapitel:

1. Utgångsläge, utmaningar och styrkeområden, hållbar utveckling och förutsättningar för näringsliv och tillväxt
2. Strategiska inriktningen, med insatser inom fyra olika inriktningsområden
3. Stockholmsregionens forskning- och innovationsstrategi för smart specialisering
4. Genomförande och uppföljning – processen framåt med handlingsplaner och genomförandeplaner

Strategin har fyra inriktningsområden som ska bidra till att stärka Stockholmsregionens globala konkurrenskraft och tillväxt genom gemensam kraftsamling och samordning. De fyra inriktningsområdena är:

1. Stärk och utveckla forskning och innovation och smart specialisering
2. Stärk och utveckla små och medelstora företags konkurrenskraft
3. Stärk och utveckla export, internationalisering och investeringar
4. Stärk och utveckla strategisk kompetensförsörjning

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att strategin på ett tydligt sätt presenterar de förutsättningar och de utmaningar som regionen står inför på näringslivs- och tillväxtområdet. Regionens utmaningar är på många vis stadens utmaningar och arbetsmarknadsförvaltningen arbetar aktivt med att möta dessa. Det handlar om utmaningar kopplat till kompetensbrist, matchning, validering, en hög arbetslöshet och ett varaktigt utanförskap, speciellt bland utrikes födda.

Strategin poängterar samverkan som en nyckelfaktor för att stärka regionens konkurrenskraft och roll som motor för hållbar tillväxt. Arbetsmarknadsförvaltningen delar bilden att samverkan är mycket viktigt, dels inom näringslivet men även mellan näringsliv, myndigheter och utbildningssektorn. Stockholms stad har idag en omfattande samverkan med näringslivet på flera områden. För arbetsmarknadsnämnden handlar det bland annat om arbetet med *Integrationspakten* som möter arbetsgivares behov av kompetens, kortar vägen till språk, utbildning och arbete samt stärker integrationen i Stockholm.

Stockholms stad och arbetsmarknadsnämnden har en viktig roll i regionens kompetensförsörjning och i att stärka matchningen på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar i stor utsträckning i enlighet med de insatser som specificeras under *2.4 Stärk och utveckla strategisk kompetensförsörjning*.

Nyanlända är en viktig rekryteringsbas för att tillgodose företagets behov av kompetens i regionen. För att inte förlora viktig kompetens är en tidig introduktion på arbetsmarknaden av stor vikt. Arbetsförmedlingen har ansvaret för nyanlända under etableringen och behöver stärka insatserna för ett snabbare inträde på arbetsmarknaden med utbildningsinsatser och matchning mot bristyrken. En tidigare introduktion på arbetsmarknaden skulle få flera synergieffekter kopplat till svenska språket och möjligheten att få en bostad.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill lyfta vuxenutbildningens nyckelroll i regionens kompetensförsörjning och det viktiga medel för matchning, omställning och motverkande av kompetensbrist som den är.

En nyckel till en tidig etablering på arbetsmarknaden för gruppen nyanlända är en väl fungerande *svenska för invandrare* (sfi). Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar ständigt med detta och med att utveckla nya former för sfi. Det handlar bland annat om sfi specialiserad utifrån olika grupper (akademiker (sfx), kortutbildade etc) och sfi med yrkesinriktning (exempelvis kombinationsutbildningar). Pandemin har vidare aktualiserat och förstärkt behovet av en utvecklad digitalisering av sfi-undervisningen.

I stadens yttrande över Valideringsdelegationens slutbetänkande och i arbetsmarknadsförvaltningens egen valideringsutredning, lyfts vikten av att regionen tar ett större ansvar för och är pådrivande i arbetet med att utveckla strukturer för validering. Staden har en viktig roll i arbetet med validering och behöver samverka med regionen i utvecklingsarbetet. För kommunerna är det dock svårt att själva driva frågan, då det som Valideringsdelegationen konstaterar finns behov av ett sammanhållet nationellt system för validering.

Inom Stockholms stad har kompetensbehovet inom området klimatomställning/gröna näringar uppmärksammats och staden avser att göra en satsning inom området. Förvaltningen anser att frågan är angelägen att lyfta även i ett regionalt sammanhang och perspektiv.

Strategin lyfter i viss utsträckning Covid-19-pandemin och de konsekvenser samt förändrade förutsättningar som pandemin lett till för den ekonomiska utvecklingen i Stockholmsregionen.

Konsekvenserna behöver löpande analyseras vidare och beaktas i det fortsatta arbetet med genomförande och uppföljning av strategin.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i vikten av god och tillgänglig statistik, analyser och kartläggningar av näringslivets och offentlig sektors kompetensförsörjningsbehov på kort och lång sikt, något som ytterligare har hamnat i fokus i samband med pandemin.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Stockholm Business Region AB

Stockholm Business Region AB:s yttrande daterat den 3 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendet

Stockholmsregionens näringslivs- och tillväxtstrategi är en konkretisering av den regionala utvecklingsstrategin, RUF5 2050. Näringslivs- och tillväxtstrategin innefattar även Stockholmsregionens forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering. Strategin visar på *vad* regionens aktörer måste fokusera kring för att i senare skede ta fram handlingsplaner, genomförandeplaner och utvecklingsprojekt som visar hur utvecklingen ska ske och *vem* som ska göra det.

Stockholmsregionens näringslivs- och tillväxtstrategi är:

- Ett vägledande strategiskt underlag för prioriteringar i det regionala näringslivs och tillväxtarbetet.
- Stockholmsregionens forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering.
- Ett dokument som ska underlätta samarbete, dialog och samsyn mellan regionala och lokala aktörer inom akademien, offentlig, privat och ideell sektor.

Bolagets synpunkter och bedömning

SBR ser positivt på framtagandet av en gemensam näringslivs- och tillväxtstrategi för regionen. Bolaget anser att strategin på ett tydligt sätt presenterar både de förutsättningar och utmaningar som regionen står inför på näringslivs- och tillväxtområdet samt delar bilden av att samverkan är mycket viktigt för att uppnå målen i strategin. Strategin ligger också väl i linje med stadens nyligen antagna näringslivspolicy.

Strategin lyfter i viss utsträckning Covid-19-pandemin och de konsekvenser samt förändrade förutsättningar som pandemin lett till för den ekonomiska utvecklingen i Stockholmsregionen. Konsekvenserna behöver löpande analyseras vidare och beaktas i det fortsatta arbetet med genomförande och uppföljning av strategin.

Bolaget skulle vilja se en tydligare beskrivning av riktningen framåt med handlingsplaner, ansvar för dessa samt för hur strategin säkerställer den breda samverkansprocess som beskrivs och hur gemensamma prioriteringar ska tas fram.

Bolaget ser positivt på att vikten av den internationella tillgängligheten lyfts fram i strategin då regionens internationella tillgänglighet har stor betydelse för flera viktiga förutsättningar för tillväxt och utveckling. Det är även bra att ökad tillgänglighet via järnväg till regionen lyfts fram i strategin.

Strategin poängterar samverkan som en nyckelfaktor för att stärka regionens konkurrenskraft och roll som motor för hållbar tillväxt. Bolaget delar bilden att samverkan är mycket viktigt, dels inom näringslivet men även mellan näringsliv, myndigheter, utbildningssektorn och idéburna aktörer. Bolaget instämmer också i vikten av god och tillgänglig statistik, analyser och kartläggningar av näringslivets och offentlig sektors kompetensförsörjningsbehov på kort och lång sikt, något som ytterligare har hamnat i fokus i samband med pandemin.

Vidare ser bolaget att en stärkt samverkan kring internationell marknadsföring för att attrahera fler utländska talanger till Stockholmsregionen är av vikt samt att regionen gemensamt driver frågan kring förenklade regler för arbetskraftsinvandring.

Avslutningsvis anser bolaget att regionen bör fokusera på de delar den har sina styrkor i såsom tillhandhållande av en bra infrastruktur för kollektivtrafik samt de forskningsnära arbeten som bedrivs inom sjukvården.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

1. Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut godkännes delvis.
2. Därutöver anføres följande

Vi välkomnar intentionerna om att näringslivs- och tillväxtstrategin som gälla för hela Stockholmsregionen ska bidra till att nå FNs hållbarhetsmål. För oss är det centralt att utveckling och tillväxt lägger grunden för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Som det framkommer i strategin har Stockholmsregionen ett starkt utgångsläge i en hård global konkurrens. Vi menar att det är den svenska modellen som har bidragit till konkurrenskraften. En arbetsmarknad som är organiserad och som underlättar omställning, en generell välfärdspolitik och en ekonomisk politik för öppenhet och stabilitet. Strategin saknar i vissa delar den insikten och behöver tydliggöras. Till exempel behöver det vara tydligt i strategin att regionens utgångsläge ska stärkas genom att konkurrera med kunskap och kompetens, inte låga löner. Ett område som tydliggöras är vikten av en fungerande, generell och gemensamt finansierad välfärd. I kampen om utländska investeringar är välfärden komparativ fördel.

Vidare menar vi att det är problematiskt att bostadsbristen inte berörs särskilt mycket i strategin. Bostadsbristen i Stockholm och regionen drabbar inte bara de som inte kan flytta hemifrån, barnfamiljen som bor för trångt eller den äldre som inte har tillgång till ett anpassat boende. Även företag och organisationers möjlighet att attrahera, rekrytera och växa hindras av bristen på bostäder. Både staden och regionen har ett underskott i bostadsproduktionen sett till det prognostiserade behovet. Detta underskott är än mer större när det gäller byggandet och tillskottet av hyresrätter, speciellt sett till hela arbetsmarknadsregionen.

Hyresrätten är en viktig del för att skapa möjligheter för människor att etablera sig i regionen, inte minst de utan ett stort kapital, men även för personer som endast planerar att arbeta i regionen under en begränsad tid så kan hyresrätten som bostadsform främja tillväxten och attraktionskraften för växande företag i staden och regionen. Regionen som helhet bör därför verka för byggandet i alla regionens kommuner för att klara det prognostiserade behovet av bostäder. Detta gäller inte minst byggandet av fler hyresrätter då underskottet för denna boendeform är extra stort och kommer fortsätta vara det om inte trendlinjen bryts med mer byggande de kommande åren.

I strategin har betydelsen av arbetsmarknadsinsatser hamnat i skymundan och skulle behöva lyftas fram mer. Arbetslösheten i Stockholm har legat på låga nivåer under många år men trenden har brutits och arbetslösheten har stigit. Den historiska trenden med minskat antal hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd har också brutits. Coronakrisen har lett till att arbetslösheten har ökat inom vissa branscher och de många stockholmare som av olika anledningar stod utanför arbetsmarknaden har fått det ännu svårare att ta sig in. Stockholm och andra kommuner i regionen måste sätta in flera insatser och agera snabbt för att möta arbetslösheten och i särskilt den höga ungdomsarbetslösheten. Annars riskerar Stockholmsregionen att gå in i en djup kris.

Vi delar arbetsmarknadsförvaltningens synpunkt om att vuxenutbildningens nyckelroll i regionens kompetensförsörjning behöver lyftas. För att möta bristen på gymnasialt utbildad arbetskraft är vuxenutbildningen avgörande. Särskilt för de små och medelstora företagen har det stor betydelse att de kan rekrytera utbildad och kvalificerad arbetskraft lokalt.

Coronakrisen har också visat hur viktig vuxenutbildningen är för människor när de vill ställa om och ta nya jobb. Några månader in i krisen ökade efterfrågan på vuxenutbildning kraftigt. Regionens kommuner måste säkerställa att vuxenutbildningen har goda förutsättningar för att kunna rusta människor för arbete. Ingen behörig sökande till vuxenutbildningen ska nekas studier på grund av resursbrist eller platsbrist.

Särskilt uttalande gjordes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

Kompetensförsörjningen i regionen skapas bland annat av ett gott företagsklimat, god matching på arbetsmarknaden samt tillgång till bostäder. Det är viktigt att vi har en hållbar strategi som lever upp till de ändamål som regionen har. Det är glädjande att ta del av att förvaltningen delar uppfattningen om att en tydlig näringslivs- och tillväxtstrategi är viktig för Stockholm och utifrån det ta fram både handlingsplaner och genomförandeplaner.

Sverigedemokraterna har i sin reservationsbudget för 2021 flera tydliga och konkreta förslag för en bättre arbetsmarknad och tillväxt i Stockholm. En viktig sammankoppling vi bör ha mellan näringsliv och politik är att stimulera möjligheterna till att bosätta sig i Stockholm. Problematiken som många företag möts av är bristen på bostäder. Här är det av stor vikt av strategiska beslut som möjliggör för ett ökat bostadsbyggande.

En annan viktig tillväxtnyckel för hela regionen är att erbjuda goda pendlingsmöjligheter till Stockholm. Här spelar Bromma flygplats en viktig roll för Stockholms framtida tillväxt. Resande via Bromma flygplats kompletterar Stockholm som storstad och samtidigt kan flygplatsen kompensera för den bostadsbrist som finns i nuläget. Genom att stimulera för pendling har företagen i

Stockholmsregionen goda incitament för att utvecklas, behålla nyckelkompetenser vilket inte enbart skapar fler riktiga arbeten utan också ger ökade skatteintäkter för staden.

Ersätтарыttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi) enligt följande.

1. Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut godkännes delvis.
2. Därutöver anføres följande

Vi välkomnar intentionerna om att näringslivs- och tillväxtstrategin som gälla för hela Stockholmsregionen ska bidra till att nå FN:s hållbarhetsmål. För oss är det centralt att utveckling och tillväxt lägger grunden för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Som det framkommer i strategin har Stockholmsregionen ett starkt utgångsläge i en hård global konkurrens. Vi menar att det är den svenska modellen som har bidragit till konkurrenskraften. En arbetsmarknad som är organiserad och som underlättar omställning, en generell välfärdspolitik och en ekonomisk politik för öppenhet och stabilitet. Strategin saknar i vissa delar den insikten och behöver tydliggöras. Till exempel behöver det vara tydligt i strategin att regionens utgångsläge ska stärkas genom att konkurrera med kunskap och kompetens, inte låga löner. Ett område som tydliggöras är vikten av en fungerande, generell och gemensamt finansierad välfärd. I kampen om utländska investeringar är välfärden komparativ fördel.

Vidare menar vi att det är problematiskt att bostadsbristen inte berörs särskilt mycket i strategin. Bostadsbristen i Stockholm och regionen drabbar inte bara de som inte kan flytta hemifrån, barnfamiljen som bor för trångt eller den äldre som inte har tillgång till ett anpassat boende. Även företag och organisationers möjlighet att attrahera, rekrytera och växa hindras av bristen på bostäder. Både staden och regionen har ett underskott i bostadsproduktionen sett till det prognostiserade behovet. Detta underskott är än mer större när det gäller byggandet och tillskottet av hyresrätter, speciellt sett till hela arbetsmarknadsregionen.

Hyresrätten är en viktig del för att skapa möjligheter för människor att etablera sig i regionen, inte minst de utan ett stort kapital, men även för personer som endast planerar att arbeta i regionen under en begränsad tid så kan hyresrätten som bostadsform främja tillväxten och attraktionskraften för växande företag i staden och regionen. Regionens helhet bör därför verka för byggandet i alla regionens kommuner för att klara det prognostiserade behovet av bostäder. Detta gäller inte minst byggandet av fler hyresrätter då underskottet för denna boendeform är extra stort och kommer fortsätta vara det om inte trendlinjen bryts med mer byggande de kommande åren.

I strategin har betydelsen av arbetsmarknadsinsatser hamnat i skymundan och skulle behöva lyftas fram mer. Arbetslösheten i Stockholm har legat på låga nivåer under många år men trenden har brutits och arbetslösheten har stigit. Den historiska trenden med minskat antal hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd har också brutits. Coronakrisen har lett till att

arbetslösheten har ökat inom vissa branscher och de många stockholmare som av olika anledningar stod utanför arbetsmarknaden har fått det ännu svårare att ta sig in. Stockholm och andra kommuner i regionen måste sätta in flera insatser och agera snabbt för att möta arbetslösheten och i särskilt den höga ungdomsarbetslösheten. Annars riskerar Stockholmsregionen att gå in i en djup kris.

Vi delar arbetsmarknadsförvaltningens synpunkt om att vuxenutbildningens nyckelroll i regionens kompetensförsörjning behöver lyftas. För att möta bristen på gymnasialt utbildad arbetskraft är vuxenutbildningen avgörande. Särskilt för de små och medelstora företagen har det stor betydelse att de kan rekrytera utbildad och kvalificerad arbetskraft lokalt.

Coronakrisen har också visat hur viktig vuxenutbildningen är för människor när de vill ställa om och ta nya jobb. Några månader in i krisen ökade efterfrågan på vuxenutbildning kraftigt. Regionens kommuner måste säkerställa att vuxenutbildningen har goda förutsättningar för att kunna rusta människor för arbete. Ingen behörig sökande till vuxenutbildningen ska nekas studier på grund av resursbrist eller platsbrist.